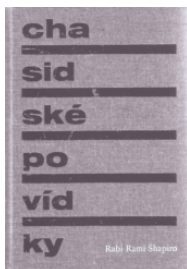

Rabi Rami Shapiro

Chasidské povídky

Volvox Globator, 2006

preklad: Radek Hanzl

- 13

(Předmluva autora)

Reb Reuven

- Tóra začíná slovem *beresit*, „kdysi dávno“! Tóra je Boží knihou příběhů; Bůh je vypravěč! Tóra nám říká, že Bůh stvořil svět skrze řeč. Jaký druh řeči? Příběhy. Vyprávěl příběh o světle, a bylo světlo. Vyprávěl příběh o nebi a zemi, a ony vznikly. Tóra říká, že Bůh vdechl do Adama, prvního člověka. Co do něj vdechl? Příběhy! Příběhy přivádějí věci k životu. Nejednou provždy, ale pokaždé, když jsou vyprávěny.

Příběhy přesahují čas a prostor. Příběhy vyjevují nejhlubší pravdy života, největší trápení, nejvyšší radosti. Toto činí nikoli tak, že by ti něco vyprávěly, ale tak, že ti vše ukazují. Bůh mohl dát Mojžíšovi na hoře Sinaj zákoník. Místo toho mu dal knihu příběhů a zákony vložil do nich! Nikdo nechte zákon stále znovu a znovu, leda ti, kdo se snaží nalézt způsob, jak jej porušovat. Avšak příběhy – příběhy nemůžeme přestat vyprávět. A když je vyprávíme, už to nejsou příběhy o lidech, kteří žili kdysi dávno, ale příběhy o nás samotných.

Proto staří rabíni vyprávěli příběhy. Proto Ježíš vyprávěl příběhy. Proto Shakespeare vyprávěl příběhy. Proto Bhagavat-gítá je příběh. Proto *Zohar* je příběh. Proto vyprávěl příběhy reb Nachman. Proto vyprávíme příběhy i my chasidé. Proto...

- 14

(Předmluva autora)

Reb Reuven

- Tajemství každé věci spočívá v jejím příběhu.

- 14

(...) Příběh je klíčový. Příběhy, které vyprávíme sami o sobě, určují povahu toho, jak nahlížíme sami na sebe. Příběhy, které vyprávíme o druhých, určují povahu našich vztahů s nimi. Příběhy jsou více než vzpomínkami. Příběhy jsou tvůrčími akty, jimiž tvoříme svět. Když vyprávíme příběh o nás samých, vytváříme já, o kterém hovoříme. Pravdivost příběhu nemá nic společného s jeho historicitou, ale s přesností, s níž vyjevuje fungování jemné psychospirituální dynamiky u vypravěče a posluchače.

- 16

Kdyby Bible byla především sbírkou zákonů a přikázání a nikoli vyprávěním příběhů, do nichž jsou tyto zákony a přikázání začleněny, bylo by daleko obtížnější přimět lidi k tomu, aby ji četli. Zákony jsou součástí příběhů, ne naopak.

- 17

Kvalita našich životů závisí do značné míry na povaze příběhů, které vyprávíme. Nešťastní lidé mají sklon vyprávět příběhy o žalu; radostní lidé mají sklon vyprávět příběhy o naději. Musíme si položit otázku: Odrážejí naše příběhy osobnost vypravěče, nebo ji vytvářejí? Zrcadlí se v příběhu vypravěč, nebo se vypravěč stává podobným příběhu?

Nejjistější odpovědí je pochopitelně ta, že na obojím je kus pravdy. Moje vlastní zkušenost coby kongregačního rabína a profesionálního vypravěče je nicméně taková, že příběh má větší moc než vypravěč. To je důvod, proč tolik velkých duchovních učitelů vyprávělo příběhy. Toto jsou ta velká podobenství, zenové koany a poučná vyprávění světových tradic moudrosti. Pozorné naslouchání těmto příběhům nás vytahuje z našeho vlastního příběhu a vyjevuje alternativní drama, které nám může nabídnout větší smysluplnost než kterýkoli z příběhů, který vyprávíme my sami.

Tyto příběhy přesouvají naši pozornost od světského ke svatému, ale zároveň nás zanechávají pevně svázanými s běžnými záležitostmi našeho každodenního života. Nejpůsobivější poučné příběhy nás nikdy nevytrhávají ze světa, ale naopak nás ještě hlouběji do něho zasazují. I když se často zabývají duchovními záležitostmi, neustále nás ukotvují ve skutečnostech každodenního života, neboť nebe a země, nirvána a samsára, tento svět a „svět, který přijítí má“, jsou jen různé způsoby zakoušení jediné reality přítomného okamžiku. A právě to dělají velké příběhy: ukazují nám odlišný způsob pojmání reality. Nic se nemění, leč naše mysl, a to, pochopitelně, mění vše.

- 40

Cestu druhých vždy považujeme za snadnější, než je ta naše, protože neznáme útrapy, které přináší. Jestliže ale opustíš svou cestu pro jinou, zabloudíš, protože budeš cítit cestu, a nikoli cíl.

- 41

Skutečná duchovní práce je extrémně namáhavá. Vyčerpává nás až na pokraj zhroutení, protože pouze v takovém stavu máme příležitost učinit velké objevy.

- 41

Je přesvědčen, že kdyby se věnoval nějaké jiné práci, měl by volný čas, který je potřebný k uvědomování si Boží Přítomnosti. Jeho touha po Bohu je ale nahrazována touhou po volném čase.

- 43

Baal Šem Tov učil, že člověk se rodí s pevně daným počtem slov, které má k dispozici. Když jsou pronesena, člověk umírá. Představ si, že to platí i v tvém případě. Každé slovo, které pronášíš, tě přivádí blíže ke smrti. Až budeš chtít pronést další slovo, zeptej se sám sebe, zda stojí za to pro něj umřít.

- 44

Deset písmen

Jednou, během Dnů bázně, zbožný kabalista Jicchak Luria zaslechl *bat kol* [hlas Boží], která mu oznámila, že navzdory jeho modlitební horlivosti žije v sousedním městě muž, jehož modlitební schopnosti jsou dokonce vyšší než ty jeho. Jakmile to bylo možné, reb Jicchak odjel do onoho města a vyhledal toho muže.

„Slyšel jsem o tobě podivuhodné věci,“ řekl tomu muži, když ho našel. „Jsi znalec Tóry?“

„Ne,“ řekl muž, „nikdy jsem neměl příležitost studovat.“

„Pak tedy musíš být odborník přes žalmy, zbožný duch, který se modlí s velkou horlivostí.“

„Ne,“ řekl muž. „Žalmy jsem pochopitelně slyšel mnohokrát, ale ani jeden neznám dost dobře na to, abych jej mohl recitovat.“

„A přece mi bylo řečeno,“ zvolal rabbi Luria, „že tvoje modlitba je ještě kvalitnější než moje! Co jsi dělal během Dnů bázně, že sis zasloužil takovou pochvalu?“

„Rabbi,“ řekl muž, „jsem ngramotný. Z dvaadvaceti písmen *alef-bejs* jich znám jen deset. Když jsem vešel do synagogy a uviděl, jak se shromáždění horlivě modlí, mé srdce se ve mně roztřásl. Nemohl jsem se vůbec modlit. Řekl jsem tedy: *Ribono šel Olam [Pán Vesmíru]*, zde jsou písmena, která znám: *alef, bejs, gimmel, dolet, he, vav, zajin, diet, tes, jod?* Zkombinuj je tak, abys jim rozuměl, a já doufám, že tě potěší.‘ A potom jsem pořád dokola opakoval tato písmena, v důvěře, že Bůh z nich utká slova.“

- 47

Jestliže se budeš zabývat Tórou s nějakým záměrem, bude odrážet pouze tvá vlastní přání. Jestliže ale do ní budeš hledět bez touhy a umožníš, aby čisté Světlo Boží proniklo do tvého vědomí, uvidíš, co vidí Bůh: svět lásky a radosti a způsob života, který je zakořeněn ve spravedlnosti, milosrdenství, pokoře a pokoji.

- 55

Baal Šem Tov učil, že každé slovo, které zaslechneš, byť by se zdálo být zcela bezvýznamné, je ve skutečnosti určeno právě tvým uším. S každým okamžikem ti život poskytuje novou příležitost podívat se do svého nitra a spatřit, kde je možné vylepšit své myšlenky, slova a skutky. Nemysli si, že svět se točí kolem tebe – to nedělal. Věz ale, že vše, co je ve světě, je i v tobě. Nechť realita je tvým rebbe.

- 58

Existuje názor, že v každé době na světě existuje třicet šest skrytých světců, díky jejichž dobrotě a skutkům svět trvá dál.

- 63

Narodil ses se dvěma sklony: *jecer hatov* a *jecer hara*. Ten první tě vede k lásce; vyvádí tě od sebe samého ke světu. Ten druhý tě vede ke strachu; přesouvá tě od světa k sobě samému.

- 63

Rabíni učí, že v nebi i v pekle probíhá stejná hostina, na níž se podávají ty nejvybranější pochoutky. Lidé sedí kolem stolu s vidličkami a lžicemi, které měří šest stop, tedy příliš dlouhými na to, aby se s nimi člověk najedl sám. V pekle každý host hladoví. V nebi se každý učí krmit člověka, který sedí naproti, a tak se všichni najedí.

Úkolem není zbavit se svého hladu, ale nasytit druhého, a tak být sám nasycen.

- 65

Vše, co můžeš udělat, je vše, co udělat můžeš.

- 65

(...) Můžeš zajistit, aby tvůj výrobek či služba byly kvalitní. Můžeš zajistit, aby tvé obchodní praktiky byly etické. Můžeš zajistit, aby tvoje reklama byla přesvědčivá. Svůj úspěch ale nakonec zaručit nemůžeš. Konečné výsledky nezávisí na tobě. Ty jen můžeš maximalizovat (nebo minimalizovat) šanci na úspěch.

Co je výhodou odevzdám výsledků Bohu? Začneš se soustřeďovat na to, co můžeš mít pod kontrolou: kvalitu svého vlastního snažení. Nakonec je to právě toto, a ne nějaký předpokládaný výtěžek, co ti přinese pocit radosti, smyslu a klidu.

- 66

Přijmout, ale nelpět

Jednou reb Jisrael z Ružinu naslouchal jednomu chasidovi reba Mošeho Cvi ze Savranu, který velebil ctností svého učitele.

„Reb Moše je člověkem hluboké pokory,“ řekl chasid. „I sebemenší známka jemu vzdané pocty jej přivádí ke zpochybňování své vlastní hodnoty. Nikdy si nemyslel, že je hoden úcty.“

Chasid se odmlčel, protože očekával od reba Jisraele nějaký komentář, který by vyjadřoval obdiv nad pokorou jeho mistra. Reb Jisrael ale neřekl nic, a tak chasid pokračoval.

„A vskutku, existuje jedno město, které je mým rebbe tak nadšeno, že kdykoli je navštíví, celé mu přijde vzdát poctu.“

„A to ho trápí?“, zeptal se reb Jisrael.

„Ano, a jak! Nejprve si říkal, že je to jeho krásný kočár, čemu vzdávají čest. Potom doufal, že vzdávají čest jeho koňům, které obdivují pro jejich sílu. Nakonec ale poznal, že prokazují čest jemu samému. Marnivost lidského rodu jej natolik trápila, že se mu z ní dělalo špatně. Nakonec se z toho všeho povyku, který se kolem něho dělal, pozvracel!“

„Nebích [hlupák, nešťastník]“, zvolal reb Jisrael. „Ubožák! Nedokázal najít lepší způsob, jak se vypořádat se vzdáváním pocty, než se pozvracet? Existuje jednodušší metoda: přijmout veškerou poctu, ale zároveň na ní nelpět. Nebyla to pocta, co způsobilo, že se náš drahý bratr pozvracel, ale jeho posedlost poctou.“

- 67

Když se dostaví pocty, tiše je přijmi. A když odcházejí, nechej je tiše odejít. Nepřikládej jim důležitost, ale zároveň je nepokládej za bezvýznamné. Jsou jako déšť: přicházejí a odcházejí a není nutno kolem toho dělat nějaký rozruch.

- 83

V hebrejštině slovo pro „já“ je *ani*. „Nic“ se řekne *ejn*. *Ejn* také jedním z kabalistických Jmen Božích, jako v *Ejn Sof*, Nic Bez konce. Bůh je Nic, které je vše. Kabalisté si povšimli, že *ani* a *ejn* jsou poskládány ze stejných tří písmen: *alef*, *nun* a *jod*. Předpokládá se, že když různá slova sdílejí stejná písmena, sdílejí i hlubokou jednotu.

- 88

Vyhýbání se bahnu

Reb Meir z Přemyšlan a Reb Jisrael z Ružinu byli nejlepšími přáteli, a přece žádní dva lidé nemohli být více odlišní. Reb Meir žil ve velké chudobě. Všechny peníze ihned rozdal chudým. Reb Jisrael naopak žil jako král.

Tito dva přátelé se jednou potkali, když se oba chystali vyrazit na cestu. Reb Meir seděl na jednoduchém voze táže ním jedním vychrtlým koněm. Reb Jisrael seděl v krásně nalakovaném kočáře, který táhli čtyři statní hřebci.

Reb Jisrael přišel ke koni zapraženému do povozu reba Meira. S předstíraným zájmem si pečlivě prohlížel koně. Potom se obrátil ke svému příteli a s jen těžko skrývaným humorem mu řekl: „Já vždy cestuji se čtyřmi silnými

koňmi. Kdyby můj kočár uvízl v bahně, dokázali by ho rychle vytáhnout. Jak ale vidím, tvůj kůň jen stěží uveze tebe a tvůj povoz po suché a tvrdě udusané cestě. Na svých cestách jistě narazíš na bahno. Proč takhle riskuješ?”

Reb Meir sestoupil z vozu a přistoupil ke svému příteli, který stále stál u jeho koně. Reb Meir objal šíji svého milovaného starého koně a řekl laskavým hlasem: „Myslím si, že riskuješ ty. Protože cestuji s tímto jedním koněm, který v žádném případě nemůže vytáhnout povoz, pokud uvízne v bahně, dávám si především pozor, abych se bahnu vyhnul. Ty, můj příteli, jsi si jistý, že se z bahna dostaneš, a tak nekoukáš, kam jedeš.“

• 94

Svatá chuť

Jednou byl reb Avigdor Halberstam, bratr reba Chajima ze Sanzu, pozván strávit šábés do domu jednoho muže, který byl znám svým bohatstvím, ale nikoli soucitem. Neblaze pro slul svým hrubým zacházením se služebnictvem, které byl schopen vyhodit i za sebemenší chybičku.

Jak bylo tehdy zvykem, kuchařka připravila k šábésovému obědu šoulet. Z úcty k hostu kuchařka přinesla hrnec s dušeným masem k rebu Avigdorovi, od něhož se očekávalo, že nabere naběračkou svému hostiteli, rodině a dalším přítomným hostům.

Rebbe zhluboka nasál jeho vůni. Namísto toho, aby nabí ral jídlo naběračkou, vzal si lžici a pořádně ochutnal z hrnce. „Je úžasný!“, zvolal a snědl několik dalších lžic. „Tohle je nejlepší šoulet, jaký jsem kdy ochutnal!“. A zatímco jej hostitel i chasidé v úžasu sledovali, snědl veškerý šoulet v hrnci a nikomu nic nenechal.

Místo toho, aby se omluvil, reb Avigdor se obrátil ke kuchařce a řekl: „Vynikající! Nemáte ještě trochu?“. Žena přišla se zbytkem šouletu a rabbi ho všechn dojedl.

Hostitel a jeho rodina byli ohromeni. Nikdy neměli hosta, který by se choval tímto způsobem; tedy rozhodně ne takto významného, jako byl reb Avigdor. A přece z úcty ke svému hostu nic neřekli a spokojili se s chalou [\[zkrouceným bochníkem chleba k šabat\]](#).

Když skončil šábés, rabbi a jeho žáci poděkovali rodině za pohostinnost a odešli. Když byli za městem, chasidé se zeptali rebbeho na jeho podivné chování. „Když mě náš hostitel podal hrnec s šouletem,“, řekl rebbe, „učtil jsem z něj petrolej. Bylo mi jasné, že ho kuchařka omylem přidala do našeho jídla namísto octa. Kdybych umožnil našemu hostiteli ochutnat šoulet, okamžitě by tu dívku vyhodil. Všechno jsem snědl proto, aby nepřišla o práci. O mě ať si myslí, co chtějí, ale o této mladé dívce se musejí domnívat, že její vynikající kuchařské umění zapříčinilo, že se rabín choval jako chazir [\[prase\]](#).“

• 95

Jak důležitá je pro tebe tvoje pověst? Jsi ochoten vypadat jako blázen, abys ochránil druhého před nezaslouženým trestem?

• 97

Když uvidíš, jak ulicí přijíždí autobus, neřekneš: „Věřím, že přijíždí autobus.“ Řekneš: „Hele, přijíždí autobus.“. Věřit tomu, co víš, nemá smysl. Věř pouze tehdy, pokud něco nevíš. Toto dává víře duchovní kvalitu, která je vyšší než vidění, ale také riskantnější.

• 97

Albert Einstein řekl, že je zde jedna základní otázka, kterou si musíme položit ohledně vesmíru: Je přátelský, nebo ne?. Tuto otázku nemůžeme zodpovědět jednou provždy. Vše, co můžeme udělat, je vzít život jako experiment. Všechny dobré experimenty začínají s hypotézou. V tomto případě je hypotézou, že vesmír je přátelský, jeze nositelem lidského života, lásky a smyslu. Abys tuto hypotézu otestoval, musíš žít, jako by tomu tak bylo, a sledovat, co se děje. Musíš věřit, že tvoje hypotéza je pravdivá, a pak riskovat důsledky, které by se dostavily, pokud by pravdivá nebyla. Toto činí duchovní život tak riskantním. Je to život na ostří víry.

• 99

Když se věnujeme tomu či onomu duchovnímu cvičení, domníváme se, že jsme svatější. Taková představa je ale pyšná. Kvalita naší duchovní praxe závisí na kvalitě našich pohnutek. A správná pohnutka je pouze jedna: dělat to, co děláme, pro věc samu, neboli, jak se v judaismu říká, *lišma*. Věnovat se nějaké duchovní praktice proto, abychom za to něco získali, znamená praktikovat modloslužbu.

• 103

Proč Menachem Mendel považoval četbu Tóry s brýlemi za problematickou? Nebylo by rozumnější nosit brýle, aby mohl vidět Slovo jasněji? On uvažoval takto: Bůh mě stvořil se slabýma očima z nějakého důvodu. Co může být tímto důvodem? Když čtu Tóru svým přirozeným zrakem, občas špatně porozumím nějakému slovu, nebo i celé větě. Já o tom nevím, a tak pokračuji ve výkladu textu za účelem odhalení jeho nejhlubších pravd. Někdy jsou tato odhalení

hlubokými vhledy do povahy života a toho, jak ho nejlépe žít. Pro mě i pro moje chasidy [učedníky] jsou ohromně užitečné. Tyto pravdy bych ale neviděl, kdybych pokaždé četl Tóru stejným způsobem – k čemuž by nevyhnutelně došlo, kdybych nosil brýle. Bůh mi tedy dal slabé oči, abych uviděl věci, které bych se zdravýma očima přehlédl.

Reb Elijahu, který rozuměl postoji svého učitele, také četl Tóru, jak si to přál Bůh: bez brýlí a slabýma očima. Mimo studovnu ale brýle nosil, a tak mohl lépe vidět a zvládat okolní svět.

Jak čteš Tóru, Boží zjevení, ty? Pohlížíš na věci jako ostatní s konvenční zrakovou ostrostí 6/6, nebo jsi ochoten dělat chyby a objevovat nové pravdy? A pokud jsi ochoten toto dělat v případě Slova Božího, jsi ochoten to činit i v případě světa?

- 107

Tvůj pocit, že jsi exulant, není trestem, ale důsledkem neporozumění daru jedinečnosti. Skrže tebe a tvou jedinečnost Bůh zakouší nesmírnou rozmanitost života. Tato různost ale nemusí být na úkor vyšší jednoty.

Jednota i různost jsou danosti. Úkolem je vidět to druhé jako projev toho prvního. Odpovědí na lidskou rozmanitost není lidská uniformita (nejsme bohatší, když jsme méně tvůrčí). Odpovědí na lidskou rozmanitost je vidět, že je zakořeněna v Božské Jednotě. (...)

- 109

Německý fyzik Werner Heisenberg dokázal, že na nehlubších úrovních hmoty nepoznáváme nic s jistotou. Každý akt zkoumání ovlivňuje to, co zkoumáme, a tak se i matematika stává metaforou. Baal Šém Tov nám poskytuje princip, který řídí poznání v psychické dimenzi: Vše, s čím se setkáváme, je ovlivněno povahou našich myšlenek.

- 111

Nakolik se ztotožňuješ se svými myšlenkami, natolik jsi chycen v pasti své kreativity. Nakolik své myšlenky odmítáš, natolik jsi chycen v pasti nevědomosti. Dosáhnout rovnovážného bodu znamená vážít si myšlení, ale nelpět na svých myšlenkách.

- 123

Milovat někoho znamená milovat to, co je na něm jedinečné. Láska není citem, který by měl být vždy stejný. Opravdová láska je jedinečná. Kdyby byla vždy stejná, hrozilo by, že smaže právě to, co je na člověku hodnotné.

- 128

Jistota

Chasidé reba Elimelecha z Lyženska se svého učitele zeptali, zda si je jist svým místem v budoucím světě.

„Naprosto.“, odpověděl rebbe bez váhání.

„A jak si můžeš být tak jistý, rebbe?“.

„Až umřeme, přijdeme před nebeský soud. Jak budeme stát před božským tribunálem, budou nám položeny určité otázky ohledně Tóry, *avoda* [trojí klanění se Bohu] a *micvos* [příkázání zjevená Bohem]. Když na ně správně odpovíme, vejdem do budoucího světa.“.

„A ty znáš tyto otázky, rebbe?“ , zeptali se žáci.

„Ano.“.

„A znáš i odpovědi?“.

„Ano.“.

„A mohl by ses s námi o ně podělit?“.

„Otázky jsou pro nás všechny stejné. Odpovědět ale na ně musí každý sám. Nicméně řeknu vám, jak budou znít moje odpovědi. Nejdříve se zeptají: ‚Rebbe, studoval jsi Tóru ze všech sil?‘. A já poctivě odpovím: ‚Ne.‘. Pak se zeptají: ‚Rebbe, vydával ses při modlitbách plně Bohu?‘. A já poctivě odpovím: ‚Ne.‘. Poté se mě zeptají: ‚Rebbe, vykonal jsi všechny micvos a dobré skutky, jaké jsi mohl za svého života vykonat?‘. A já poctivě odpovím: ‚Ne.‘. Oni pak řeknou: ‚Je-li tomu tak, pak nám říkáš pravdu, a právě to je ten jediný důvod, proč jsi pozván do budoucího světa.‘.“.

- 135

Jecer hatov, sklon k nesobeckosti, vytyčuje směřování tvého srdce. Míří nikoli k já, ale *skrže* já k širší základně, z níž já povstává. *Jecer hara*, sklon k sobectví, tě ukotvuje v bezprostřednosti tvé situace. Raní rabíni učili, že bez *jecer hara* bys nevybudoval firmu ani nezaložil rodinu. Bez ukotvení v tomto světě, které poskytuje *jecer hara*, bys ignoroval tento svět a uvízl ve světě éterickém.

Dovol *jecer hara* ukotvit tě ve tvé situaci. Respektuj své touhy a važ si svých obdarování. Dovol *jecer hatov* směřovat tvé touhy a obdarování k většímu dobru, dobru, které bere v potaz já i druhého, osobu i planetu. Cílem není dát se na stranu jednoho z těchto sklonů, ale udržovat je v rovnováze a obou jich využívat.

• 140

Polévka z kamenů

Jednou navštívil reba Dov Bera, *Magida* [Kazatel] z Meziriče, jeden bohatý obchodník. Rebbe zrovna hodlal se svými chasidy něco posvačit, a tak se k nim připojil.

„Pověz mi,“ řekl *Magid*, „co takový bohatý a zbožný muž jako ty jí?“

Muž byl polichocen, že *Magid* zmínil nejen jeho bohatství, ale také jeho zbožnost. Konec konců, tvrdě pracoval na dosažení obojího.

„Víš, rebbe,“ řekl ten člověk velice pyšně, „mohl jsem si zvyknout na nejvybranější pokrmy, ale bojím se, že tyto by mě sváděly ke světskosti. Proto si vystačím s pokrmem chudých: krajícem chleba a špetkou soli.“

„Jak se odvažuješ takto hanobit Stvořitele?!“ vykřikl *Magid*. „Byl jsi obdařen bohatstvím a mocí, a ty odmítáš legitimní potěšení, která tato skutečnost s sebou nese. Toto je urážka Boha, který ti tyto věci dal. Od nynějška jez maso a pij víno každý den!“

Magidův host byl šokován; *Magidovi* chasidé ještě víc. Když muž odešel, požádali svého rebbeho, aby jim vysvětlil, proč takto vzplanul hněvem. Bylo evidentní, že tento muž se ze všech sil snažil vysvobodit z pokušení tohoto světa, a *Magid* jej za to pokáral.

„Možná,“ odpověděl jim *Magid*. „Ale řeknu vám toto: Když si tento zámožný člověk zvykne jíst maso a pít víno, jistě si uvědomí, že chudí potřebují k jídlu minimálně chléb a sůl. Když si ale on, boháč, vystačí s chlebem a solí, pak se bude domnívat, že chudí mohou žít o vodě a kamenech.“

• 141

(..) Jsi zde proto, abys sloužil Bohu zbožným jednáním vůči blízkému i cizímu člověku, přírodě i životu samotnému. O dary, které ti Bůh dává, se máš dělit.

Ten, kdo skutečně miluje Boha, je také milovníkem života a všeho živého. Podívej se, jaké jsi obdržel dary, a važ si jich, raduj se z nich, používej je, jak nejlépe to dokážeš. Když toto budeš dělat, objevíš v sobě štědrost ducha, která otevře tvé srdce a ruku, abys sdílel své dary s druhými.

• 145

Chasidismus nikdy nejedná na úkor tohoto světa. Tvým úkolem není utéct z tohoto světa, ale posvětit ho. Jak? Tím, že budeš ke všemu přistupovat s maximálním respektem a zájmem, a tím, že nebudeš ignorovat fyzické ani uprostřed duchovního.

• 145

Bůh se nejprve ukazuje Mojžíšovi v hořícím keři (Exodus 3,1-10). Vykладаči pokládají skutečnost, že jde o obyčejný keř, za něco zvláštního. Nic zvláštního ale na tom není. Bůh se projevuje skrze obyčejné věci. Když vidíš Boha v tom, co je obyčejné, může se ti na okamžik zjevit neobyčejné. To, na čem ale skutečně záleží, je obyčejnost věcí.

• 147

(..) Tvé vnímání vlastního já závisí na porovnávání a dávání do kontrastu. Co se ale stane, když se zabýváš něčím, co nemá žádný protějšek, se kterým by mohlo být porovnáno?

Tomuto problému čelíš, když se snažíš představit si Boha. Boha nelze oddělit od zbytku reality, a tak žádné srovnávání a dávání do kontrastu není možné. Snažit se poznat Boha tímto způsobem je jako snažit se kousat do vlastních zubů nebo čichat k vlastnímu nosu.

Poznání Boha se stává *koanem*: poslední myšlenkovou hrou, která vede k probuzení. Když u této hádanky setrváš, tvé já se rozpustí a dostaví se poznání, které nemá nic společného s tebou jakožto poznávajícím. (..)

• 149

Jaký je rozdíl mezi chasidem a rebbem, žákem a mistrem? Chasid se upíná na symbol; mistr hledí dále, na to, k čemu tento symbol poukazuje. Co je úkolem rebbeho? Ztratí-li se chasid v idejích, rebbe poukazuje ke konkrétním věcem. Ztratí-li se chasid v konkrétních věcech, rebbe poukazuje k idejím. Úkolem rebbeho je zbavit chasida představy, že Bůh je na tom či onom místě, a pomoci mu odhalit, že Bůh je všechno ve všem.

• 157

Být znalcem lidí znamená vidět pravou hodnotu každého člověka. Vidět pravou hodnotu člověka neznamená přehlížet lidské nedostatky. Naopak, musíme najít způsob, jak člověka ocenit navzdory jeho nedostatkům.

• 160

Adonaj Elohecha (..) [je] běžný výraz z hebrejské Bible, který je považován za sjednocení dvou kdysi odlišných pojetí Boha: *Adonaj* (eufemismus pro ne vyslovitelné JHVH, které odkazuje k nepoznatelnému a transcendentnímu u Bohu) a *Elohim* (imanentní Bůh, který se nám prezentuje v přírodě a skrze přírodu).

- 160

Židovský mystický výklad skutečnosti, že *Elohim* je podstatné jméno v plurálu, které se pojí se slovesy v singuláru, je ten, že Tóra se nám snaží říci, že jediný Bůh je zároveň pluralitou, která se projevuje ve stvoření.

- 175

Z minulosti se můžeš poučit, ale nemůžeš ji předělat.

- 179

(...) Slovo [*Micrajim*] lze přeložit jako „Egypt“ nebo jako „z úzkých míst“ (*mi* = z; *car* = úzké místo; *im* = sufix plurálu). Egypt je, duchovně řečeno, úzkým místem zotročení, a tím může být myšlen jakýkoli návyk srdce, mysli nebo těla, který podporuje egoismus a sobectví.

- 192

reb Jaakov Jicchak

- Pečlivě sledujte své vlastní srdce, dívejte se, co podněcuje vaši touhu po Bohu a zbožnosti, a pak to dělejte celým svým srdcem a celou svou silou.

- 193

Kráčít po cizí cestě znamená imitovat pravdu, a pravda, která je imitovaná, již není pravdou.

- 195

Internet nás učí, že moudrost se může ztratit v příliš velkém množství informací.

- 197

Proč je prostota tak vzácná? Protože ego má rádo složitost. Duchovnost je jednoduše aktem vidění toho, co je. Abychom ale viděli jasně, naše jednání musí být jednoduché. A to je problém. Jsme vyučováni tomu, že vidění je složitý akt, který vyžaduje celoživotní studium a přísnou náboženskou praxi. Je to, jako kdybys třásl s nádobou s kalnou vodou v naději, že zahlédneš poklad, který je v ní ukryt. To, co ale potřebuješ udělat, je položit nádobu na zem a umožnit bahnu, aby se samo usadilo na dně. Potom bude voda čistá a ty uvidíš, co bahno ukrývalo. Toto ale vypadá až příliš jednoduše. A přece, kdyby věci byly takto jednoduché, k čemu potom máme tak komplikované nauky a složité hierarchie učitelů? Nemohly by sloužit jen k tomu, aby pořád třásly nádobou, a tak neustále znemožňovaly vidět poklad?

Život je spletitý, ale ne komplikovaný. Spletitost života odráží jeho rozmanitost a kreativitu. Životní komplikace odrážejí naši neschopnost být otevření, laskaví a spravedliví.

- 205

Většina z nás se domnívá, že se před Boha nemůžeme postavit, dokud se nezměníme; že nemáme právo před Boha předstoupit, dokud nebudeme mít za sebou roky terapie, meditací a duchovní disciplíny. Pravda je ale taková, že nikde jinde být nemůžeme. Proto hned teď vyjdi ze svého úkrytu i se svými obavami, pocity studu, chybami a zmatky v hlavě.